

na našem území řídit motorová vozidla. Řidičský průkaz vydaný cizím státem této osobě ji totiž neopravňuje k řízení motorového vozidla na našem území. Uvedené se nevztahuje na člena diplomatického personálu zastupitelského úřadu cizího státu, který požívá výsad a imunit podle mezinárodního práva.

Viz též komentář k ust. § 116 odst. 3 zákona.

Související právní předpisy:

Úmluva o silničním provozu (Vídeň 1968)

Úmluva o silničním provozu (Ženeva 1949)

Vyhláška č. 31/2001 Sb.

Zákon o pobytu cizinců na území České republiky

Díl 3

Zabránění v jízdě a zadržení řidičského průkazu

§ 118a

Zabránění v jízdě

(1) Policista může při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích přikázat řidiči motorového vozidla jízdu na nejbližší, z hlediska bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, vhodné místo k odstavení vozidla a zabránit mu v jízdě použitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla (dále jen „technický prostředek“) nebo odtažením vozidla, jestliže řidič

- a) je podezřelý, že bezprostředně předtím zavinil dopravní nehodu, při které došlo k usmrcení nebo těžké újmě na zdraví,
- b) ujel z místa dopravní nehody, na které měl bezprostředně předtím účast a kterou byl povinen oznámit policii podle § 47 odst. 3 písm. b),
- c) je podezřelý, že požil alkoholický nápoj nebo užil jinou návykovou látku během jízdy,
- d) je podezřelý, že řídil motorové vozidlo bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, kdy ještě byl pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,
- e) se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. f) odmítl podrobit vyšetření podle zvláštního právního předpisu⁷⁾ ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem,
- f) se přes výzvu podle § 5 odst. 1 písm. g) odmítl podrobit vyšetření podle

zvláštního právního předpisu⁷⁾ ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou,

- g) řídil motorové vozidlo, aniž by byl držitelem řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel,
- h) řídil motorové vozidlo, přestože mu byl soudem uložen trest nebo správním orgánem uložen správní trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel.

(2) Policista může při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích zabránit v jízdě motorovému vozidlu použitím technického prostředku nebo odtažením vozidla, jestliže

- a) je důvodné podezření, že vozidlo bylo odcizeno,
- b) vozidlo je technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích^{34a)} tak závažným způsobem, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích,
- c) řidič odmítl podrobit vozidlo technické silniční kontrole, nebo
- d) je důvodné podezření, že vozidlo bylo užito v rozporu s ust. § 47a.

(3) Policista může při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích zabránit v jízdě vozidlu autoškoly použitím technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla nebo odtažením vozidla, jestliže učitel autoškoly

- a) požil alkoholický nápoj nebo užil jinou návykovou látku během jízdy nebo bezprostředně před jízdou anebo v takové době před zahájením jízdy, že by v době jízdy ještě mohl být pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky,
- b) se přes výzvu podle § 8a odst. 2 písm. a) odmítl podrobit vyšetření podle zvláštního právního předpisu⁷⁾ ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem,
- c) se přes výzvu podle § 8a odst. 2 písm. b) odmítl podrobit vyšetření podle zvláštního právního předpisu⁷⁾ ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou.

(4) Strážník obecní policie je povinen v případech uvedených v odstavcích 1 a 2 přivolat policii a řidič je povinen setrvat na místě do příchodu policie.

(5) Policista zajistí zabránění v jízdě vozidla na náklady řidiče nebo provozovatele vozidla.

(6) Policie zajistí uvolnění vozidla, jestliže pominuly důvody pro zabránění v jízdě vozidla. Pokud důvody pro zabránění v jízdě byly na straně řidiče, může s vozidlem pokračovat v jízdě jiný způsobilý řidič. Došlo-li k zabránění v jízdě podle odstavce 2 písm. c), policie uvolní vozidlo nejpozději po 48 hodinách. Došlo-li k zabránění v jízdě podle odstavce 2 písm. d), policie

uvolní vozidlo teprve v okamžiku, kdy odpadne nebezpečí jeho dalšího užití v rozporu s § 47a, nejpozději však po uplynutí 48 hodin od zabránění v jízdě.

(7) Technický prostředek k zabránění v jízdě nelze použít, pokud by vozidlo tvořilo překážku provozu na pozemních komunikacích.

(8) Při nesprávném postupu policisty může poškozený postupovat podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád).

¹⁾ Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

^{34a)} § 37 zákona č. 56/2001 Sb. [Pozn. aut.: zákon po novele provedené zákonem č. 411/2005 Sb. obsahuje duplicitní poznámku pod čarou č. 34a, týkající se zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, která se u tohoto ustanovení neuplatní].

Komentář:

Zabránění řidiči v jízdě na místě spáchání přestupku nebo trestného činu je svojí právní povahou bezprostředním zásahem, jehož účelem je především ochránit bezpečnost provozu na pozemních komunikacích, tedy ochránit ostatní účastníky tohoto provozu, podobně jako je tomu u institutu zadržení řidičského průkazu. Již z povahy úkonu je zřejmé, že mu nepředchází správní řízení, na druhou stranu musí být toto opatření omezeno toliko na dobu nezbytně nutnou, tedy na dobu, po kterou trvají důvody zabránění v jízdě. Postup policisty podléhá přezkumu ve správním soudnictví podle § 82 a násl. s. ř. s.

K odst. 1:

Ustanovení obsahuje taxativní výčet důvodů, pro které může policista při dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu zabránit v jízdě tím, že přikáže řidiči motorového vozidla jízdu na nejbližší z hlediska bezpečnosti a plynulosti provozu vhodné místo k odstavení vozidla a následně použije technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla nebo nechá vozidlo odtahnout. Přípuštění takového postupu v případě podnapilého řidiče nebo řidiče pod vlivem návykové látky nebude s ohledem na prioritu, kterou je bezpečnost silničního provozu, možné.

Uvedené důvody na straně řidiče patří k nejzávažnějším případům porušení zákona, jimiž dochází k bezprostřednímu ohrožení bezpečnosti silničního provozu.

Důvod uvedený pod písm. b) – ujetí z místa dopravní nehody, na které měl řidič bezprostředně předtím účast a kterou byl povinen oznámit policii – je

formulačně nepřesný, neboť související ust. § 47 odst. 2 písm. a) zákona o silničním provozu stanoví povinnost řidiče neprodleně zastavit vozidlo.

K pojmům „alkoholický nápoj“, „alkohol“ a „jiná návyková látka“ viz komentář k ust. § 5 odst. 2 písm. a) a b).

Postih řidiče, který se odmítl podrobit vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, byl až do zmíněné novely podmíněn okolností, že vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví. Tato podmínka byla novelou vypuštěna jako nadbytečná, zavádějící a v praxi velmi často zneužívaná. Podle důvodové zprávy je třeba vzít v úvahu, že vyšetření spojené se zásahem do tělesné integrity řidiče vždy provádí odborník k tomu kompetentní, schopný vyhodnotit případná rizika pro zdraví vyšetřované osoby. Z judikatury, z níž zákonodárce mimo jiné vychází, vyplývá, že vznikne-li řidiči povinnost podrobit se lékařskému vyšetření s odběrem biologického materiálu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem či jinou návykovou látkou, nemůže se této povinnosti zprostit tvrzením o zdravotním riziku (rozsudek NSS ze dne 24. června 2008, čj. 8 As 11/2007-56).

Jednání řidiče, který je podezřelý ze spáchání přestupku podle zákona o silničním provozu a je důvodně podezřelý, že se bude vyhýbat přestupkovému řízení, a nesložil kauci jako záruku toho, že se ke správnímu orgánu k projednání přestupku dostaví, bylo jako důvod zabránění v jízdě, původně upravený pod bodem i), vypuštěno v souvislosti s novou právní úpravou vybírání kaucí, účinnou od 20. 2. 2016.

S účinností od 1. 7. 2017 došlo v komentovaném ustanovení k nahrazení pojmu sankce pojmem správní trest, a to v návaznosti na zákon č. 250/2016 Sb., zákon č. 251/2016 Sb., a doprovodný zákon č. 183/2017 Sb. Při postupu podle zákona o silničním provozu se od tohoto data správním trestem rozumí také sankce uložená podle zákona č. 200/1990 Sb., účinného do 30. 6. 2017.

K odst. 2:

V tomto ustanovení zákon stanoví důvody zjištěné na straně motorového vozidla, pro které lze tomuto vozidlu zabránit v jízdě, a to především důvodné podezření, že se jedná o odcizené vozidlo, což zakládá důvodné podezření ze spáchání trestného činu, technická nezpůsobilost k provozu na pozemních komunikacích tak závažného rázu, že bezprostředně ohrožuje ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích – blíže viz komentář k ust. § 5 odst. 1 písm. a) zákona. V návaznosti na změnu ust. § 6 odst. 9 komentovaného zákona, který s účinností novelizujícího zákona č. 193/2018 Sb., tedy od 1. 10. 2018, nově upravuje kontrolní vážení a měření taxativně určených vozidel, bylo

upraveno i oprávnění policisty zabránit v jízdě motorovému vozidlu, jehož řidič odmítl podrobit vozidlo technické silniční kontrole; změna souvisí s implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/719 do našeho právního řádu – blíže viz komentář a související právní předpisy k ust. § 6 tohoto zákona. Překročení povolených hodnot stanovených zvláštním právním předpisem při kontrolním vážení vozidla podle zákona o pozemních komunikacích již zákon nespojuje s trestnými v bodovém systému. Zabránění v jízdě motorovému vozidlu podle tohoto ustanovení se provádí shodným způsobem jako u odst. 1, tedy použitím technického prostředku nebo odtažením vozidla.

V zájmu vyšší vymahatelnosti práva a zajištění vyšší ochrany účastníků silničního provozu bylo do zákona doplněno nové ustanovení § 47a výslovně zakazující fyzickým osobám účastnit se nepovolených sportovních nebo podobných akcí, které mají povahu tzv. tajných silničních závodů. Porušení uvedeného zákazu, resp. již důvodné podezření, že vozidlo bylo užito v rozporu s tímto zákazem, může mít za následek zabránění v jízdě motorovému vozidlu podle komentovaného ustanovení. Vozidlo zajištěné technickým prostředkem k zabránění odjezdu vozidla uvolní policie teprve ve chvíli, kdy odpadne nebezpečí jeho dalšího užití v nepovoleném závodě, avšak nejpozději po uplynutí 48 hodin od zabránění v jízdě. Zabránit v jízdě lze v takovém případě i odtažením vozidla. Od zavedení tohoto opatření si zákonodárci slibují vyloučení zapojení dotčeného vozidla a jeho řidiče do dalšího silničního závodu. Nová úprava nerozšiřuje důvody zadržení řidičského průkazu.

K odst. 3:

V tomto ustanovení pamatuje zákon též na zabránění v jízdě vozidlu autoškoly v souvislosti s taxativně vymezeným jednáním učitele autoškoly, spojeným s požitím alkoholu nebo užitím jiné návykové látky, a s odmítnutím na výzvu policisty zákonem nařízených vyšetření.

K odst. 4:

Zjistí-li některou skutečnost uvedenou v odst. 1 nebo 2 (nikoliv tedy v odst. 3, vztahujícím se k učitelům autoškol) strážník obecní (městské) policie, je povinen přivolat na místo Policii České republiky a řidič je povinen setrvat na místě až do doby, než Policie ČR na místo dorazí. Přestože ust. § 17a odst. 1 (s výjimkami uvedenými v odst. 4) zákona o obecní policii, za stanovených podmínek připouští použití technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla strážníkem obecní (městské) policie, zabránit v jízdě vozidlu podle komentovaného ustanovení strážník oprávněn není.

K odst. 5 a 6:

Zabránění v jízdě je opatření, kterým se reaguje na protiprávní jednání řidiče, proto zákon výslovně stanoví, že náklady vynaložené na zabránění v jízdě jdou plně k tíži řidiče nebo provozovatele vozidla. Obecně upravuje oprávnění policisty použít technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla ust. § 36 zákona o policii, podle jehož odst. 2 lze takový prostředek použít pouze tehdy, jsou-li zajištěny nepřetržitě podmínky pro jeho bezodkladné odstranění. Podle odst. 3 stejného ustanovení se technické prostředky odstraní bez zbytečných průtahů po vyřízení věci některým ze zákonem připuštěných způsobů. Obdobně zákon o silničním provozu v tomto ustanovení stanoví povinnost Policie České republiky uvolnit vozidlo, jestliže pominuly důvody pro zabránění v jízdě tohoto vozidla. Pokud důvody pro zabránění v jízdě byly na straně řidiče (odst. 1), může s vozidlem pokračovat v jízdě jiný způsobilý řidič.

Pokud došlo k zabránění v jízdě z důvodu účasti na nepovolené akci, policie uvolní vozidlo teprve v okamžiku, kdy odpadne nebezpečí jeho dalšího užití za tímto účelem, vždy však nejpozději po uplynutí 48 hodin od zabránění v jízdě.

Obdobně došlo-li k zabránění v jízdě z důvodu odmítnutí podrobit se technické silniční kontrole, policie uvolní vozidlo v okamžiku, kdy řidič přestane odmítat vozidlo této kontrole podrobit), nejpozději však po 48 hodinách od zabránění v jízdě.

K odst. 7:

Ve všech případech platí, že technický prostředek k zabránění v jízdě nelze použít v případech, kdy by vozidlo tvořilo překážku silničního provozu. Shodně vyplývá zákaz znemožnění odjezdu vozidla, které tvoří překážku silničního provozu, též z ust. § 36 odst. 4 písm. a) zákona o policii a ust. § 17a odst. 4 písm. a) zákona o obecní policii.

Příložený „botičky“ navíc zákon o policii výslovně vylučuje u vozidla, které je viditelně označeno jako vozidlo ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, požární ochrany, vozidla určeného k poskytování zdravotnických služeb, vozidla invalidy nebo vozidla osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána [§ 36 odst. 4 písm. b) zákona o policii]. U stejných vozidel je využití technického prostředku k zabránění odjezdu zakázáno v § 17a odst. 4 písm. b) zákona o obecní policii.

K odst. 8:

Současné znění tohoto ustanovení nadbytečně zakotvuje oprávnění osob

poškozených nesprávným postupem policisty při zabrání v jízdě, neboť toto oprávnění vyplývá přímo ze zákona č. 82/1998 Sb.¹¹⁶

Související právní předpisy:

§ 38a až § 38c zákona o pozemních komunikacích

§ 36 zákona o policii

§ 17a zákona o obecní policii

Zákon č. 82/1998 Sb.

Zákon č. 183/2017 Sb.

Související judikatura:

(Č. 3067/2014 Sb. NSS) **Rozsudek NSS ze dne 17. 4. 2014, sp. zn. 4 As 6/2014 – I.** Pokud policista zabráni řidiči pokračovat v jízdě podle § 118a odst. 1 písm. i) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, lze se proti takovému postupu policisty bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 a násl. s. ř. s.

II. O zabrání pokračování v jízdě podle § 118a odst. 1 písm. i) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, je policista povinen vydat řidiči písemné potvrzení, v němž musí být uvedeny alespoň stručně objektivní důvody, které zakládají důvodné podezření, že se řidič bude vyhýbat přestupkovému řízení.

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 29 A 49/2013 – Konkrétní důvody, pro něž policista přistoupil k zabrání řidiči v jízdě odtažením vozidla dle § 118a odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, musí být dotčenému řidiči řádně, byť i stručně, sděleny.

Zadržení řidičského průkazu

§ 118b

(1) Policista je oprávněn z důvodů uvedených v § 118a odst. 1 písm. a) až h) **zadržet řidičský průkaz. Po zadržení řidičského průkazu oznámí policista bez zbytečného odkladu zadržení řidičského průkazu registru řidičů, u zahraničních řidičů příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.**

(2) **Po dobu zadržení řidičského průkazu nesmí držitel řidičského oprávnění řídit motorové vozidlo.**

(3) **Policista, který zadržel řidičský průkaz, poučí držitele řidičského**

¹¹⁶ Shodně Leitner, M., Vraná, J. Zákon o provozu na pozemních komunikacích a předpisy prováděcí a související, s komentářem. 4. přeprac. vyd. podle právního stavu k 1. 12. 2011. Linde Praha, Praha 2012, s. 381.